

КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 21 (1668)

24 мая 2024 г.

Цёплымі майскімі днямі пачынаецца чарговы турыстычны сезон — і беларусы прысвячаюць вольны час знаёмству са скарбамі роднай краіны. Балазе на нашай культурнай карце няма ла пунктаў прыцягнення. Свой брэнд знойдзеца ці не ў кожным раёне. Прыкладам, Ашмяншчына запрашае на сустрэчу з легендарнай князеўнай Соф'яй Гальшанскай.

Працяг тэмы — на стар. 13

— Я прасіў вас, каб вы сур’ёзна з зашкаўленымі і адказнымі асобамі падумалі аб тым, як нам выбудаваць сістэму работы з дэлегатамі Усебеларускага народнага сходу. Нам трэба было вызначыцца і па структуры: як мы будзем дзейнічаць у Сакратарыяце і ўвогуле якая будзе структура ў краіне. Структура і сістэма, назваў галоўным пытанні Аляксандар Лукашэнка. — Нам трэба сплываць работу, таму для нас будзць важныя і планы работы — і Прэзідыума УНС, і ў цэлым дэлегатаў.

Кіраўнік дзяржавы пацкавіўся, што ўжо зроблена ў гэтым напрамку і якія пытанні яшчэ належыць вырашыць. — Што трэба ў далейшым выпадку ад мяне для таго, каб запусціць гэтую машыну? Але галоўнае — гэта сувязь (ваша сувязь, мая сувязь, Прэзідыума з дэлегатамі Усебеларускага народнага сходу, каб яны не адчувалі сабе адхіленымі ад тых пытанняў, якія

ім трэба вырашаць. Нам вельмі важна паказаць грамадству і дэлегатам, што яны не павінны падмяняць іншыя органы ўлады, — падкрэсліў Старшыня УНС.

Разам з тым Аляксандар Лукашэнка канстатаваў, што ў кіруючыя органы УНС паступаюць ужо і будзць паступаць звароты ад грамадзян. Аднак вавацца ад іх, вядома ж, нельга, зварнуў увагу Прэзідэнт Аляксандар Лукашэнка таксама закрануў пытанне работы Прэзідыума УНС — як будзе выбудоўваць узаемадзеянне з дэлегатамі гэты орган.

— Думаю, што з кожным дэлегатам вы на сувязі не будзеце заставацца, а вось з групамі... Як гэтыя групы будзць выглядаць? Трэба падумаць і выбудаваць гэтую работу. А потым правядзём пасаджэнне Прэзідыума і ўсё гэта зацвердзім, — сказаў беларускі лідар.

Паводле матэрыялаў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Цэнтр стратэгічных рашэнняў

Прэзідэнт Беларусі, Старшыня Усебеларускага народнага сходу Аляксандар Лукашэнка 23 мая прыняў з дэкларацыямі намесніка Старшыні УНС Аляксандра Косінца і начальніка Сакратарыята УНС Валерыя Міцкевіча.

Рыхтуемця!

Апаратная нарада першага намесніка міністра культуры Беларусі Валерыя Грамады з начальнікамі ўпраўленняў і адрэдаў міністэрства адбылася 21 мая. Дзякуючы відэасувязі, у сходзе ўдзельнічалі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

Падчас пасаджэння абмяркоўвалася правядзенне скразных праектаў, прысвечаных 80-годдзю вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, а таксама падрыхтоўка да Дзён культуры Новабеларусі ў Рэспубліцы Беларусь, да вызнога пасаджэння калекцыі Міністэрства культуры ў Маладзечне па рэалізацыі дзяржаўнай моладзевай палітыкі, Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур у Рэспубліканскай спартыяды работнікаў культуры.

Графік асабістага прыёму грамадзян у Міністэрстве культуры

Падчас візиту ў 65-ю аўтамабільную брыгаду

Садружнасць артыстаў і абаронцаў

Шэфская творчая акцыя “Баявая агітбравіда” стартвала ў красавіку — і з таго часу артысты Бельдзяржфілармоніі, а таксама прафесійныя і аматарскія калектывы выступілі ў канцэртамі, арганізавалі тэматычныя лекторыі і кінапаказы ў многіх ваенскіх часцях па ўсёй краіне.

Як адзначыла музыкантавец Вольга Брылон, якая праводзіць лекцыі ў рамках ініцыятывы, у Вялікую Айчынную франтывую агітбравіду стваралі пры кожнай дэвізі. Яны выступалі ў шпіталях, падчас баявых дзейняў пабылі перадавой, у партызанскіх атрадах. Канцэртнае абслугоўванне фронту стала гарызонтным абавязкам для ўсіх артыстаў тых гадоў. У склад агітбравы ўключаліся дэкламатары, вядучыя, спевачы, танцоўшы, а таксама артысты арыгінальнага жанру, такіх як акрабаты да ілюзіяністы. Паказвалі таленты даводзілася на лясных палях, вакальных пераонах, у кузавых грузавікоў, шпітальных палатах, зямлянках і бліндажах.

Іспраўная акцыя — сваясаблівая мост паміж эпохамі, аднаўленне традыцый сяброўства творчай інтэлігенцыі і абаронцаў. Намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення — начальнік ўпраў-

лення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў Міністэрства культуры Іна Адамовіч падкрэсліла, што акцыя паспрыяе патрыятычнымыхыхавадзі дэвізі і моладзі, дазваляе ўшанаваць герояў Вялікай Айчынай вайны, а таксама аднавіць даніну памяці трагічнымі старонкам нашага мінулага.

Адным з пунктаў творчага маршруту стала 557-я інжынерная брыгада ў Гродне, дзе выступілі артысты Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра Рэспублікі Беларусь Імя Іосіфа Жыноўвіча і Філармоніі для дзіцяці і юнацтва Бельдзяржфілармоніі, а таксама ансамбль “Аніма” Гродзенскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў. У рамках мерапрыемства адбыліся адкрыты дэбюты з удзелам Уладзіміра Пшонічкіна, папкоўніка ў адстаўцы, старшыні савета Кастрычніцкай раённай грамадскай арганізацыі ветэранаў Гродна. Таксама перад канцэртм выступіў ваін-інтэрнацыяналіст Аляксандар Балібрк, падпалкоўнік ў адстаўцы.

У Брэсцкай вобласці на 61-й знішчальнай авіяцыйнай базе прадставілі сваю творчасць Беларуска-дзяржаўны ансамбль народнай музыкі “Святла”, вакальны ансамбль “Бясконачасць” 8-й радыгэахічнай брыгады ВПС і войскаў СПА, а так-

сама саліст ваеннага аркестра 61-й базы прапарчынік Андрэй Вайтовіч. Таксама выступілі ганаровыя госці: папкоўнік ў адстаўцы старшыні савета Баранавіцкай гарадской арганізацыі Беларускага саюза афіцэраў Анатоль Мішэчак і гварды маёр ў адстаўцы старшыні савета ветэранаў далёкай авіяцыі Баранавічаў Віктар Крышчэвіч.

У працягу тору па ваенскіх часцях 28 красавіка ўдзельнікі акцыі наведвалі 65-ю аўтамабільную брыгаду ў Жодзіне, дзе ў рамках мінацка гасцей, выступілі вядучыя Жодзінскай дзіцячай школы мастацтваў Вераніка Кастрычніца і Павел Дуброўскі, дыпламат фестывалю-конкурсу “Трай, гармонік” Валіцін Малаўра, а таксама бібліятэкар часці Марына Лазенка. Да байноў звярнулася старшыня Рэспубліканскага савета Беларускага саюза афіцэраў генерал-маёр запаса Сяргей Бобрыцкаў, старшыня Жодзінскай гарадской грамадскай арганізацыі ветэранаў вайны ў Афганістане Аляксандар Мельнік.

Дзень дзяржаўнага сцяга, дзяржаўнага герба і дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь быў адзначаны канцэртм у Віцебску. Прадстаўнікам 103-й асобнай гвардыйскай паветрана-дэсантнай брыгады падарыў сваю творчасць заслужаны калектыв Рэспублікі Беларусь фальклорная група “Купалінка”, салісты Філармоніі для дзіцяці і юнацтва Бельдзяржфілармоніі, лаўрэаты міжнародных конкурсаў Анатоль Цыльцоў (баян) і Наталія Змітровіч (домра), гварды старшы лейтэнант Аляксей Масальскі, співацка Улада, салістка Бельдзяржфілармоніі.

У Мінску 19 мая прайшоў канцэрт для курсантаў Ваеннай акадэміі Рэспублікі Беларусь, а ў Полацку — для байноў 228-га асобнага палка радыёэлектроннай барацьбы, 377-га зенітна-ракетнага палка для 10-га асобнага батальёна радыёэлектроннай барацьбы. Да студэнцкай артыстаў у самым стражніцкім ордэры краіны далучыліся дует народнага ансамбля песні “Фарышкі” і салістка дзіцячага ансамбля песні “Вяснушка” Багатырская сельскага Дома культуры Аміна Сабірава. Таксама з малымі пакаленням вайскоўцаў сустраўся ветэран Вялікай Айчынай Аляксандар Распоўчы, папкоўнік ў адстаўцы. “Баявая агітбравіда” працягвае шлях па Беларусі: акцыя прадоўжыцца да 23 чэрвеня.

Дзяржаўны акадэмічны Сібірскія рукі народны хор

Масты сяброўства

Стартавалі Дні культуры Новабеларусі ў Рэспубліцы Беларусь. Праграмы вядучых культурных устаноў рэгіёна прадстаўлены на розных пляцоўках у Мінску.

Сібір — гэта сучасны край, які рухаецца наперад, абіраючыся на шматвяковыя традыцыі, прафесіяналізм і шчырую любоў людзей да сваёй справы. Праграма дапамагае сфарміраваць аб’ёмнае ўвядзенне аб Новабеларусі вобласці, даведзіцца, адкуль пачаўся яе шлях, што паўплывала на развіццё і якія прафесійныя вышні ўдалося скарыць жыхарам рэгіёна. Культурныя дасягненні прэзентуюцца на імпрэзах музычных і тэатральных калектываў, што збіраў найлепшыя залы свету, у межах сучасных выставачных праектаў, якіх пра ўнікальныя эканатамы раскававаюць аб гісторыі Сібіры са старажытнасці да сёння.

Адкрыў Дні культуры гала-канцэрт у Віліцкім тэатры Беларусі. На адной сцэне выступілі Новабеларусі акадэмічны сімфанічны аркестр, салісты Новабеларусі акадэмічнага тэатра оперы і балета, Новабеларусі акадэмічны Сібірскія рускі народны хор і студэнцкія калектывы. Канцэртны Новабеларусі акадэмічнага

сімфанічнага аркестра і Сібірскага рускага народнага хору таксама адбудуцца ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Новабеларусі акадэмічны маладзёжны тэатр “Глобус” прадставіць спектакль “Варшаўская мелодыя” ў Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай оперы і балета. Жыхары Мінска змогуць убачыць самую яркую прэм’еру гэтага сезона, якую прэзентуе тэатр “Чырвоны факел”, — пастапоўку “Мёртвыя дусы” рэжысёра Андрэя Прыкачэнкі паводле паэмы Мікалая Тоголя. Азіны гасцёрны паказ пройдзе ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы. Свае спектаклі прадэманструюць таксама Новабеларусі музычны тэатр і Новабеларусі абласны тэатр лялек.

“Беларусь для нас не проста краіна-суседка. Гэта краіна людзей, абсалютна бліжэй нам сардэчна, па духу. Калі мы планавалі праграму, то разумелі: тут шмат ведаюць пра Сібір. У нас жа агульная гісторыя, на нашай зямлі вялікая беларуская дыяспара. А значыць, мы едзем не раскаваць пра свай рэгіён — мы едзем да родных радніцца. І гэта каласальная адказнасць, бо нас сустракаюць тыя, каму вярта прэзентаваць найлепшае”.

Юлія Шукліна, міністр культуры Новабеларусі вобласці

Выставы Новабеларусі дзяржаўнага краязнаўчага музея даступныя апазу на дзвюх пляцоўках: імерсіўны праект “Дзеці неба” і ўнікальныя знаходкі Сібірскай археалагаў — у Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў, а комплексная экспазыцыя “Сібір тут” — у Нацыянальным гістарычным музеі. Парэгрты і пейзажы з фонду Новабеларусі дзяржаўнага мастацкага музея прадстаўлены ў межах праекта “Сібір шматбагата” ў Нацыянальным мастацкім.

Значная падаея — экспазыцыя на-канцэртная праграма ўстаноў культуры Новабеларусі вобласці ў Палаца спорту. Тут прапаноўваць паглядзець на творы мастацтва, знакамітыя палентагалігніцы знаходкі, у тым ліку на самы поўны шкільет сама маманта ў лёне, станкі адзінага за Уралам манетнага двара. Наведальніцкаў чакае вялікі канцэрт: выступленні джазавых калектываў, артыстаў тэатраў і Сібірскага рускага народнага хору, лялічны спектакль. Для маленчкіх гасцей падрыхтаваны інтэрактыўныя праграмы. Дзякуючы гульням, можна перанесці ў старажытны Сібір. Усе мерапрыемствы бясплатныя. Акрамя таго, на плошчы ў Палаца спорту ўсталяваны спецыяльныя дзверы — тэлемот паміж Мінскам і Новабеларусі.

“Беларусь для нас не проста краіна-суседка. Гэта краіна людзей, абсалютна бліжэй нам сардэчна, па духу. Калі мы планавалі праграму, то разумелі: тут шмат ведаюць пра Сібір. У нас жа агульная гісторыя, на нашай зямлі вялікая беларуская дыяспара. А значыць, мы едзем не раскаваць пра свай рэгіён — мы едзем да родных радніцца. І гэта каласальная адказнасць, бо нас сустракаюць тыя, каму вярта прэзентаваць найлепшае”.

Святла разнастайнасці

Гродна рыхтуецца да адной з найярчэйшых падаеяў года. Заключаныя мерапрыемствы Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур прадоўжыць у абласным цэнтры і ў Аўгустоўскім канале з 7 па 9 чэрвеня.

У старадаўнім горадзе збіраюцца прадстаўнікі 35 нацыянальнасцей, што пражываюць у нашай краіне. Сялада да фестывальнай сам’і далучыцца новыя ўдзельнікі з Аргенціны, Манголіі, Бураві, Камаруна, Егіпта. Асноўнай тэмай форуму стане сам’я і ў літаральным сэнсе, і ў абагульненым — як супольнасць розных народаў, што мірна сусінуюць у адной дзяржаве.

Па традыцыі фестываль пачнецца яркім, з музыкой і танцамі, шпесем удзельніцтваў у нацыянальных строях па гістарычным цэнтры Гродна да

Савецкай плошчы. Там адбудзецца ўрачыстае адкрыццё. На галоўнай сцэне прэзентуюць найлепшыя нумары, адарваныя журы.

Чырвонай ніткай праз усю праграму пройдзе тэма барацьбы савецкага народа ў Вялікую Айчынную вайну і Перамогі. Прыкладам, на вуліцы Кірава адкрыюць мемарыяльную дошку ў гонар аяра генеранду і загінулых на тэрыторыі гродзенскай турмы падчас ліквідацыі. Таксама адбудзецца прэзентацыя кнігі “80 мірных гадоў” і дыялогавая пляцоўка “Азінаста народы — залат Вялікай Перамогі. Беларусь — наш агульны дом”.

Галоўнай падаеяй другога дня стануць імпрэзы на нацыянальных падворках. Беларуска пляцоўка ка разгортцы на плошчы Леніна. “Бібліялетнік” каля домка Элізы Ажэшка пазнаёміць з літаратурнай

розных народаў, а ў двары Новага замка плянуецца прэзентацыя турыстычнага патроніяў нашай краіны.

Багатай будзе і выставачная праграма. Беларуска дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчынай вайны рыхтуе патрыятычны праект для малалода пакалення. Народны фотаклуб “Гродна” пакажа адмысловыя летаніе брандавага мерапрыемства, а ў экспазыцыйнай зале цэнтры “Фестывальны” разгортнеца выстава “Рыс і вобразы В’етнама”.

У заключны дзень гасцей запрашаюць на Аўгустоўскі канал. Там чакаюцца фэер-шоў, акцыя з нацыянальнымі строймі, спартыўны лэсарубаў, выступленні танцавальных калектываў, шоу барабанчыкаў да іншых мерапрыемстваў. На спецыяльнай пляцоўцы можна будзе пазнаёміцца з гісторыяй Аўгустоўскага канала.

Гісторыя на палатне

Міністэрства культуры і Нацыянальны цэнтр сучасных мастацтваў ладзяць пленар да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

У справу ўключыліся 12 творцаў, у тым ліку студэнты Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Яны наведлі музейныя экспазыцыі і мемарыяльныя комплексы ў Хатыні, Трасяніцы, Азэрчых, Красным Беразе і іншых мясцінах. На аснове сабраната фактаграфічнага і натурнага матэрыялу аўтары распрацавалі эскізы, якія ўвасабляюць будучы прадстаўлены на суд экспертаў. Пасля аанкі задум адмыслова камісій мастакі ўвасабляюць іх на палатне.

Жывапісы ствараюць выявы мемарыялаў, прысвечаных падаеям Вялікай Айчынай, сюжэты-тэматычныя карціны аб злачынствах фашыстаў на акупаванай тэрыторыі і аб вызваленні Беларусі, партрэты геранічных абаронцаў і дзеяч — вянзку канцэлагаў. Першыя вынікі пленару пачаюць гасці Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”. Сталічная публіка зможа азнаёміцца з работамі ўвасабленых на выставе ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў.

Песні подзвігу

Моладзь далучылася да рэспубліканскай харавой акцыі “Памятам. Шануем. Ганарымся!”, прысвечанай 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Да марафону прычыніліся калектывы дзіцячых школ мастацтваў, аматарскія аб’яднанні ўстаноў культуры з усёй краіны. Артысты выконваюць творы ваенна-патрыятычнай тэматыкі пра падзеі Вялікай Айчынай і подзвіг савецкага народа. Відазнісы выступленню публікуюцца ў адмысловым Telegram-канале. Акцыя мусяць папулярываць харавое мастацтва, прэзентаваць яго ўзоры, спрыяць творчому росту калектываў. Найлепшыя выступленні паўдзельнічаюць у гала-канцэрте, што пройдзе ў сталіцы ў кастрычніку.

Неўзабаве ж у Бельдзяржфілармоніі ў рамках акцыі адбудзецца Мінскае харавое свята “Славян, май сталіні!” На сцэне сустрэюцца вядучыя дзіцячыя і моладзевыя калектывы горада. Падзея збяруць больш за 700 артыстаў. Яны выканаюць вядомыя творы беларускіх і савецкіх кампазітараў. Галоўным міністрам выступіць дырэктар Мінскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя М. І. Глінкі, дырэктар Аляксей Снітко.

Абрад "Тры Каралі"

Будынак на праспекце Незалежнасці, 27а ў Мінску

Руіны касцёла ў Дубраве

Спіс каштоўнасцей расце

У Міністэрстве культуры адбылося пасяджэнне Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай рады па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны. Між іншага на ім былі ўключаныя прапановы па ўключэнні новых пазіцыў і Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей.

СТАРДАЎНІ КАЛЯДНЫЯ АБРАД

Традыцыя свята "Тры Каралі" на Гродзеншчыне сёння распаўсюджаная ў Ваверцы, Мейрахах, Мікутах, Міхнаўцах, Паперні, Серафінах, Сямейках і Чашыках на Ліцвіне, а таксама ў Большыках, Трабах і Сіцігнях на Воранаўшчыне. Гэтая права мясцовай каталіцкай каляднай абраднасці ўявілі сабой абыход двароў з віншаваннямі гаспадароў і выкананнем калядных песень трыма каралямі-калядоўшчыкамі, на галаве якіх надзелты блішчэстыя кароны, а на плячах — накідкі чырвонага, сіняга і зялёнага колеру. У руках адзін з каралёў трымае калядную зорку. Традыцыя прымеркаваная да хрысціянскага свята Аб'яўлення Пана па каталіцкім календары ці, як яго называюць у народных календары, "Трох Каралёў", што адзначаецца 6 студзеня. Тры каралі — гэта мужчыны ў роўвешчуну Каспара, Мельхіра і Балтазара, якія, паводле біблейскага сюжэта, ішлі на плячэ зоркі да месца, дзе нарадзіўся Хрыстос, каб пакланіцца яму і прынесці дары — золата, ладан і міру. Прыбыццё ў Іерусалім, яны мору напалохалі цара Прада, які бачыў у іх прадказанне на царскі пасад.

Пачынаецца абыход вёскі ў другой палове дня, бліжэй да вечара. Тры пераапрунжаныя мужчыны разам з дзецьмі звычай збіраюцца каля касцёла і ідуць па ўсёх вуліцах. Заходзячы ў хату, спяваюць велічальныя песні, за што гаспадары частуюць іх салодкімі прысмакамі. У 1930-я каралі-калядоўшчыкам давалі ў якасці падарункаў ялавічыну, пірагі, гарэлку, архі. Кожны

гаспадар чакае прыходу каралёў як сімвалу Божай міласці і дабраўладдэння, надзеі на перамогу добра над złом.

У дзевяці краінах Еўропы "Тры Каралі" у святкуеця як дзяржаўнае свята, у тым ліку ў пратэстанцкіх Швецыі і Фінляндыі. Каталікі ў гэты дзень прыносяць у касцёл ахвяры Хрысту: казіла як сімвал Боства, золата як сімвал царскай улады і міру як сімвал чалавечай прыроды. Таксама азначаюць кроўдай дзевы сваіх дамоў, кроўдчы на іх крыжкі і імяны трох каралёў: К+М+Б (Каспар, Мельхір, Балтазар) або С+М+В (па-лацінску), і ставяць да ад нараджэння Хрыста, тым самым ащодко дом і усю сям'ю пад божым апеку на ўвесь год.

Аднаўленню абраду з актыўным удзелам работнікаў культуры паярэннічавы шэраг спецыяльнай свядчання носьбітаў зафіксаваныя п'есамі, а таксама на відэа і аўдыа. З 2016 года абрад "Тры Каралі", дзякуючы грунтоўнай даследчай рабоце супрацоўнікаў Лідскага раённага цэнтру культуры і народнай творчасці, адноўлены і трывала захоўваецца ў жывой традыцыі высковай супольнасці ў Ваверцы Лідскага раёна. Працягваецца дзейнасць клубных устаноў Ліцвіны па адраджэнні і папулярызаванні абраду ў мясцовых вёсках. Для вывучэння і трансляцыі лакальных традыцый на базе Ваверскага дома культуры створана дзіцяча аматарскае аб'яднанне "Спадчына", у рамках якога вядзецца навучанне дзіцей спевам, танцам, абрадам і звычхам.

Дзякуючы прыведзенай у 2022—2023 гадах рабоце Установа клубнага тыпу па рэалізацыі абласнога даследчага праекта "Вывучэнне і адраджэнне традыцыйнай рэгіянальнай абраднасці Гродзеншчыны" сёння наладжана праца на захаванні і пераапрунжэнні традыцыі правядзення абраду "Тры Каралі" творчымі калектывамі Жырмунскага цэнтру культуры і вольнага часу, Большыскага цэнтру культуры і вольнага часу, Радунскага цэнтру нацыянальных культур на Воранаўшчыне, а таксама аддзела культурна-масавай і асветнай работы ў Трабах на Івейшчыне.

Намінацыйны файл быў падрыхтаваны Лідскім раённым цэнтрам культуры і народнай творчасці пры дапамозе Гродзенскага абласнога метадычнага цэнтру народнай творчасці і кансультацыйнай дапамозе выдучага спецыяліста Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Алены Каліноўскай, а таксама экспертнай ааоныі доктара філалагічных навук, прафесара, загадчыка аддзела філалогіі і культуры славянскіх народаў Цэнтру даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай ааадеміі навук Таццяны Валодзінай.

СВЯТЫНІ ЗНАКАМІТАГА РОДУ

Касцёл Унебаўзшчыі Найсвяцейшай Панны Марыі — помнік архітэктуры ў стылі класіцызму, пабудаваны ў Дубраве Маладзечанскага раёна ў 1796—1805 гадах. У тыя часы вёска была ўласнасцю Алама Хмары, які зрабіў бліскучую кар'еру ад лоўчага да мініскага ваяводы, а пасля падзелу Рэчы Паспалітай, прысягнуўшы на вернасць Кацярыне II, атрымаў тытул тайнага саветніка. Прамавугольны ў плане аб'ём храма быў падзелены на тры нефы роўнай вышыні чатырма парамі калон дарычнага ордара, якія захаваўся да нашых дзён.

Пасля паўстання 1863—1864 гадоў касцёл быў закрыты, а ў 1868-м перабудаваны ў праваслаўную царкву Раства Багародзіцы. У 1919 годзе будынак быў вернуты каталікам, а ў 1926—1929 гадах адбылася яго рэстаўрацыя. У 1948-м касцёл быў зноў закрыты і перададзены мясцоваму спіртзаводу пад склад. У 1990-х праз ініцыятыву тут здарыўся пажар, у выніку якога згарэў дах будынка. Сёння неабходна захаваць гэты помнік гісторыі і архітэктуры, не дапусціўшы яго далейшага разбурэння.

АПОШНІ ДОМ НА ЗНІКЛАЙ ВУЛІЦЫ

Будынак 27а па сталічным праекце Незалежнасці гістарычна размяшчаўся на вуліцы Юр'еўскай,

вядомай з XVI стагоддзя, якая праходзіла паралельна сучаснаму праекту Незалежнасці і Інтэрнацыянальнай вуліцы — на адрэзку ад цяперашняй вуліцы Леніна да Янкі Купалы. Частка дома, якая складае выдучага спецыяліста Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Алены Каліноўскай, а таксама экспертнай ааоныі доктара філалагічных навук, прафесара, загадчыка аддзела філалогіі і культуры славянскіх народаў Цэнтру даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай ааадеміі навук Таццяны Валодзінай.

Забудова Юр'еўскай вуліцы мошна пацярпела ад бамбардзіровак першых дзён Вялікай Айчыннай, і ў адпаведнасць з пасляваеннымі планами аднаўлення горада яе траса аказалася на ўнутрыквартальнай тэрыторыі. Такім чынам, будынак па праекце Незалежнасці, 27а — адзіны, які захаваўся на шалкам разбуранай колішняй вуліцы.

У сярэдзіне 1960-х на доме была ўсталяваная мемарыяльная шыльда ў гонар удзельніка мінскага антыфашыскага падполля — маці і сына Вольгі і Уладзіміра Шчарбаўзвічу. Вольга Шчарбаўзвіч кіравала падпольнай групай, якая ратавала параненых афіцэраў і салдат Чырвонай Арміі і дапамагала ім выйсці з горада да партызанаў. На жаль, адзін з такіх выратаваных аказаўся зраднікам, і ў выніку 26 кастрычніка 1941 года пасля лютых і катанаванні Шчарбаўзвіч быў павешаны. Такім чынам, менавіта тут знаходзілася адна з першых явачных кватэр мінскага падполля, і будынак мае вялікае мемарыяльнае значэнне.

Антон РУДАК
Фота з прэзентацыі

Новыя штрыхі да мінулага

Гранты Прэзідэнта ў сферы культуры дазваляюць ладзіць маштабныя праекты па захаванні і папулярызаванні нашай спадчыны. Адмысловы падтрымка Кіраўніка дзяржавы — прафесіяналам, якія зрабілі значны ўнёсак у развіццё сваёй галіны.

Намеснік дырэктара па навуковай рабоце Гомельскага палацава-паркавага ансамбля Дзмітрыя Ліндзянкоў за кошт гранту рэалізуе Выставачны праект "Тэрыторыя спадчыны. Радзімічы".

Дзмітрый Ліндзянкоў

Упершыню Дзмітрый Мікалаевіч атрымаў такую выплату ў 2019 годзе. Талы адмысловы працаваў над выставай "3 нетраў зямных і часовых. Гомельшчына ў археалагічных арэфактах", прысвечанай рэгіянальным помнікам археалогіі ад каменнага веку да XVIII ст. Цяперашні праект "Тэрыторыя спадчыны. Радзімічы" стаў натуральным развіццём папярэдняй дзейнасці па папулярызаванні і сістэматызацыі археалагічнай спадчыны рэгіёна пэўнага прастору і час. Гэта перыяд станаўлення старажытнарускай дзяржавы і папулярызаванні сучаснай Беларусі.

Хоцаша прадставіць малавядомыя звесткі аб той эпозе, — падкрэслівае ад следчых, — паказваць культуру тых часоў ва ўсёй яе разнастайнасці. Раскрыем сацыяльнае і рэлігійнае дыферэнцыяцыю, мноства рамястваў і пахаваальных абрадаў, што сусінавалі. Паказам, як яны развіваліся і мяняліся на працягу X—XII стагоддзяў. Дамо карціну таго, наколькі развітымі былі ўжо ў той час нашы продкі.

Дзмітрый Ліндзянкоў прафесійна займаецца археалагічным даследаваннямі больш за дзесяць гадоў. Ён свярджжае, што апошнім часам адкрыта шмат матэрыялаў, якія патрабуюць асэнсавання з пункту гледжання сучаснай гістарычнай навукі. Напрыклад, раней па многіх прычынах знаходкі з аднаго археалагічнага по-

мніка аказаліся раскіданыя па розных музеях. Тое ж і з навуковымі апісаннямі раскопак, што праводзіліся рознымі ўстановамі. Гэта не заўсёды дазваляла разгледзець канкрэтны аб'ект комплексна.

У праекце "Тэрыторыя спадчыны. Радзімічы" ўпершыню будуць аб'яднаныя разрозненыя археалагічныя матэрыялы. Гэта дапаможа ўявіць дакладную карціну таго перыяду нашага мінулага.

— Мы прадставім прадметы з курганных могілнікаў, размешчаных на тэрыторыі Гомельскага Падняпроўя, — удакладняе Дзмітрый Ліндзянкоў. — З тэрыторыі, на якіх у той час пражывалі пераважна радзімічы. Але ўжо цяпер можна казаць пра матэрыялы, што сведчаць аб прысутнасці на гэтай зямлі і крыўноў і дрыгавічоў. Значыць, ужо талы тут была пэўная этнаграфічная разнастайнасць.

Даследчых прамачыць, што адметнасць тэмацтва заключаецца ў тым, што гэта інтэрпрэтацыя паліхавых археалагічных матэрыялаў. Асабліва ўвага надаецца спосабам прадстаўлення таго ці іншага экспаната і каментарыям экскурсаводаў. Выстава паказвае, што нават самая маленькая знаходка мае вялікае значэнне, наколькі нясе каштоўную інфармацыю і можа істотна паўплываць на канчатковыя інтэрпрэтацыі ўсяго комплексу даследаванняў.

На выставе, якая рыхтуецца як фінальны пункт праекта, прэзентуюць багата цікавых адкрыццяў. Дзмітрый Ліндзянкоў, каб захаваць інтрыгу, пакуль падзяліўся толькі адным з іх. Гэта крыж-энкаліпсін, паліхавы даследаваны старажытных гарадоў такіх прадметы знаходзіць даволі часта, але ў курганах гэта рэдкасць.

У праекце "Тэрыторыя спадчыны. Радзімічы" ўпершыню будуць аб'яднаныя разрозненыя археалагічныя матэрыялы. Гэта дапаможа ўявіць дакладную карціну таго перыяду нашага мінулага.

Гомельскі палацава-паркавы ансамбль

Энкаліпсін — крыж з дзвюх палавінак, унутр якога закладвалі часціцы мошчаў.

— Наколькі вядома, на сёння гэта адзіная падобная знаходка ў курганных могілніках на тэрыторыі Беларусі, — кажа музейны адмысловец. — Энкаліпсін — крыж з дзвюх палавінак, унутр якога закладвалі часціцы мошчаў. Гэта знаквы індэкстар распаўсюджвання хрысціянскага культу, таму яго прысутнасць у курганных пахаванні незвычайна і паказвае на паступовае ўзаемапранікненне розных культурных і рэлігійных традыцый.

Змена абраднасці адбылася не за адзін раз, распаўсюджванне хрысціянства ішло паступова. Гэта адсочваецца па зваляючых курганных абраду да моманту п'юнага яго знікнення на тэрыторыі Гомельскага Падняпроўя ў XIII стагоддзі. Даследчых алзначае, што праект "Тэрыторыя спадчыны. Радзімічы" акцэнтне ўвагу на мясцовай матэрыяльнай культуры, па якой можна вылучыць і некаторыя элементы станаўлення беларускай дзяржаўнасці ў X—XII стагоддзях.

Першы этап праекта ўжо завершаны. Дзмітрый Ліндзянкоў і яго калегі працавалі з архіўнымі крыніцамі і матэрыяламі з музейных фондаў, а зараз рыхтуюць комплекс прадметаў, якія плануецца ўключыць у экспазіцыю. Выніковае выстава адкрыецца ў снежні ў музеі Гомельскага палацава-паркавага ансамбля. Яна пакажа разнастайнасць і каштоўнасць беларускай гістарычнай спадчыны на прыкладзе археала-

Курганны могілнік каля вёскі Кургане Жлобінскага раёна. Даследаванні Д. Ліндзянкова. 2018

Даследаванні курганага насьму. Раскопкі Д. Ліндзянкова. 2018

гічных матэрыялаў. Экспазіцыя дасть новую інтэрпрэтацыю знаходка на падставе іх комплекснага вывучэння і наршыце зробіць наша ўяўленне пра мінулыя часы больш прайўлівым.

Віктар ГАУР'ЕВ
Фота з архіва героя

Александр Цуркан і Івана Жыган

Злучыць пакаленні і народы

Па краіне кроцьчыць акцыя "Разам з мастацтвам", прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У маі праграму агульнарэспубліканскага марафону дапоўніла міжнародная музычна-тэатральная пастаноўка "Пакуль Зямля яшчэ круціцца..."

ШЧЫРЫ ДЫЯЛОГ

Да марафону далучыліся відэомыя айтчынныя спевакі і калектывы. Касіак складаюць артысты Маладзёжнага тэатра эстрады. Праз канцэртныя нумары і размовы з гледачамі яны імкнучыся раскасаць моладзі пра вільзіны ўклад беларускага народа ў перамогу над нацызмам, нагадаць пра герояў-вызваліцеляў. Менавіта зберажэнне гістарычнай памяці і патрыятычнае выха-

ванне сталіся галоўнымі тэмамі акцыі. У пасляжыткі творцы не толькі выступаюць перад жахарамі рэжымаў, але і наведваюць памятных мясцін, ускладаюць кветкі да мемарыялаў. Падчас кожнай сустрэчы з гледачамі ўшаноўваюць хвілінна маўчання загінуўшых у гады вайны. Яшчэ адна традыцыя — супольнае выкананне Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь. Па словах дырэктара Маладзёжнага тэатра эстрады Сяргея Мязьвельзэва, акцыя "Разам з мастацтвам" — нешараговы падзея для артыстаў. Удзельнікі марафону настраены на шчыры дыялог, таму ў развагах аб трагічных і гераічных старонках мінулага нэрдака звязваюцца да гісторыі сваёй самі. Ліхалешце закрानда пі не кожны род, таму і для дзячэаў культуры тэма Вялікай Айчыннай афарбавана асабістым болям і гонарам.

Маладзё з рэжымаў гора-ча адлікаеца на акцыю. Да прыезду сталічнай дэлегацыі хлопцы і дзівучыі разам з педагогамі і культуротнікамі рыхтуюць тэматычныя выставы, тэатралізацыі, канцэртныя нумары — выступаюць разам з відэомымі артыстамі. Да таго ж пра поспех праекта сведчыць жывая рэакцыя залаў. — Падчас сустрэч нэрлака на вачах наварочываюцца слёзы, бо мы згапваем сваіх прокладу, якія прайшлі праз вайну, — дзельніца ўдзельніца акцыі, артыстка Маладзёжнага тэатра эстрады Алена Грышанава. — І мы бачым, што моладзё добра абазнаная ў тых падзеях і ўсведамляе, як важна берагчы памяць, шаважа герояў. Для нас было прыемным адкрыццём, што гэтае пакаленне выдатна ведае і любіць ваенныя песні. "Кашошу", "Смуглянку", "Цёмную ноч" выконвалі ўсе разам — шчыра, з запалам.

ПРЫНАШЭННІ ВЯЛІКАЙ ДАЦЕ

Варта адзначыць, што "Разам з мастацтвам" не адзіны праект Маладзёжнага тэатра эстрады да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Слаўнай даце калектыву прысвечіў відэафільм прэм'еру — гістарычнаму меладраму "Без тэрміну даўнасці". У аснову сюжэту рэжысёра Уладзіслава Арыкоўскага паклада разналічаны гісторыю з жыцця ваеннага кантразведчыка. Галоўны герой не толькі распутвае змыслы воражых сіл, але і перажывае асабістую драму.

А напярэдадні 9 мая ўстаноўва зладзіла канцэрт-рэвіюем "Кожны трыці" ў Музеі Перамогі на Пахлоўнай гары ў Маскве. Перад гледачамі выступілі заслужаныя артысты Рэспублікі Беларусь Руслан Аляхно, Віктарыя Аляшка, Жанэт, а таксама Акадэмічны ансамбль песні і танца Узброеных сіл, мужыцкае хор "Усіхсвяткі", іншыя салісты і калектывы. Каманда імкнулася нагадаць пра агульныя гора нашых народаў, засведчыць адданасць супольнай памяці.

АГУЛЬНЫЯ КАШТОЎНАСЦІ

Яшчэ адным унёскам у адстойванне гістарычнай праўды стала пастаноўка "Пакуль Зямля яшчэ круціцца...". Яна аб'яднала беларускіх студэнтаў з творчых ВНУ, айтчынных артыстаў і знакамых замежных творцаў — сербскую актрысу і рэжысёра Івану Жыгану і расійскага актёра Аляксандра Цуркана.

Расказаць на зразумелай моладзі мове пра агульныя духоўныя каштоўнасці і нагадаць пра важнасць міру — такая мэта праекта. Івана Жыган лічыць спектакль-канцэрт одай любові не толькі між беларускім, рускім і сербскім народамі, але і паміж усімі людзьмі на Зямлі. Пастаноўка заклікае да беражлівага стаўлення да планеты, якая сёння знаходзіцца пад пагрозай.

Для актёра Аляксандра Цуркана спектакль "Пакуль Зямля яшчэ круціцца..." — асабістая работа. Удзел у праекце творца лічыць важным унёскам у зберажэнне памяці пра кожную загубленую душу. Гледачоў жа ён заклікае адстойваць праўду пра Вялікую Айчынную і абараняць справядлівыя славянскія каштоўнасці.

— Як захаваць нашу зямлю і што кожны з нас мусіць зрабіць для гэтага? Вося над заклікае задумачыся асабіста. Кожны з нас — прадаўжальнік ролу часцінка разімы. І кожны павінен мапіцца за Башкаўцічыну, рупіцца пра яе умацаванне. Нам жа, мастакам, сам Бог наказаў праз творчасць абуджаць у людзях разуменне, што яны неад'емная частка вялікай гісторыі, — падкрэслівае Аляксандр Цуркан.

Канцэрт-спектакль "Пакуль Зямля яшчэ круціцца..." у майскія дні трыція паказалі на сталічных пляцоўках. Выступленні адбыліся ў Мінскім дзяржаўным палацы культуры, Маладзёжым тэатры эстрады і Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў.

Даніл Шэйка Фота Уладзімера ШЛАПАКА

Кадры, апаленыя вайной

Пачынаючы з першай франтавой кінахронікі тэма Вялікай Айчыннай ніколі не сыдохіла з беларускіх экранаў. Рэжысёраў цікавілі гераізм і пакуты, лёс усяго народа і маральны выбар асобнага чалавека. Пра рэха вайны і айтчынныя кіно размаўлялі на круглым stole ў Нацыянальнай акадэміі навук.

ПРОЗА НА ЭКРАНЕ

У саветскія гады адной з крыніц натхнення для кінематаграфістаў з'яўлялася літаратура. Беларускія пісьменнікі ў сваіх работах аллюстравалі сапраўднае становішча на перадавой і ў падполлі, рэфлексавалі на тэму міру і вайны, помсты і даравання. Не дзіўна, што многія ваенныя літаратурныя творы ў далейшым атрымалі другое жыццё на экране. Як заўважае кандыдат мастацтвазнаўства **Марына Белавакая**, рэжысёры зварталіся да розных тэм.

Тэма акупацыі і партызанскага супраціву падрабязна асветленая ў беларускім кінематографі. Шырока прадстаўлена нечалавечая зно канцлагераў. Карціны публічнай цыжкім ўспамінамі. Наройні змрэнны населенымі палюшчымі вобразы паліцаў; напрыклад, у "Знаку бяды" і "Вазьму твой боль" Міхаіла Пташніка. Менш у нас прадстаўлены фронт і баявыя дзеянні, але сарод нямногіх — фільм Рычарда Віктарава "Трыця ракетка", дзе "доўгія вэрсты вайны" выяўлены на экране візуальна: п'якучае сонца, басконны пясок, бесэансоўнасць таго, што адбываецца...

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СІМВОЛІКА

Стужкіма пра Вялікую Айчынную беларусы зрабілі сапраўды важкі ўклад у сусветны кінематограф. Карцінам уласцівыя антымільтарысцкія накіраванасці і прадстаўлены ваіны як безумоўнага зла, якое не павін-

на паўтарыцца. Невыпадкова, што ў многіх сюжэтах прасочваецца моцная сувязь з духоўным, біблейскім. Самы яркі прадстаўнік "хрысціянскай плыні" — фільм "Узыходжанне" Ларысы Шапішка. Па словах загадчыка кафедры літаратура-мастацкай крытыкі факультэта журналістыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кінакрытыка **Людмілы Санькавай-Мялініцкай**, для рэжысёра экранізацыя "Сотнікава", што быў яе "асабістай Бібліяй", прымусіла шукаць формулу неўміручасці.

— Фільм прасякнуты біблейскімі матывамі. Невыпадкова рэжысёр вызначэ сваю карціну як неапрытчу. Першыя кадры — заснежаны беларускі лес, дзе адразу вылучаюцца галоўныя героі, Сотнікаў і Рыбак. Прырода ў кіно часта нясе ў сабе метафару, намінальна не пазначаную. У далейшым выпадку перад намі Гефсіманскі сад. Белае поле — сінонім пустынні. Ягнятка, якая нясе на плячэ Рыбак, становіцца сімвалам будучай ахвяры, а апошні шлях Сотнікава на пакарэнне — узыходжанне на Галгофу. Калі героі трапляюць у лёску, яны сустракаюць старасту, глыбокага верніка. Не выпадкова ён прачытваецца як апостал Пётр. Па меры развіцця фільма мяняюцца вобразы галоўных персанажаў: Сотнікаў усё больш становіцца падобным да Хрыста, Рыбак — да Іуды.

АДВЕЧНАЯ ТЭМА

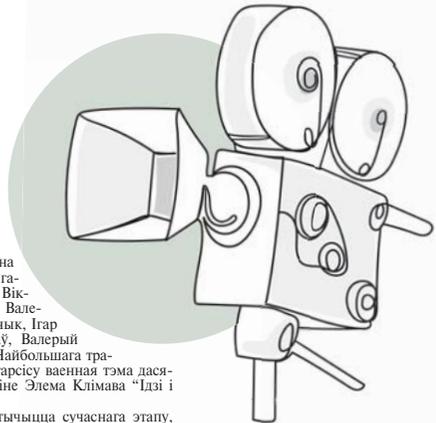
З'яўленне ваеннага кіно ў Беларусі стала натуральнай рэакцыяй на кровавапітнае ліхалешце. Як сцвярджае кандыдат мастацтвазнаўства, кінакрытык **Антаніна Карпілава**, першыя ігравыя карціны адклікаліся на палзеі Вялікай Айчыннай у "міфалагічным стылі эпохі высакамоўнага стылю". Да іх адносяцца фільмы "Канстанцін Заслонаў", "Гадзіннік спыніўся апоўначы". У 1960-я патэтыка мяняецца, бо на рэжысёрскія крэслы заступаюць аўтары, чыё дзятчства прый-

шлося на жудасныя гадлы вайны: Віктар Тураў, Валеры Рубінчык, Ігар Дабралюбаў, Валеры Рыбару. Найбольшага трагічнага катарсісу ваенная тэма дасягае ў карціне Элема Клімава "Ідзі і глядзі".

Што датычыцца сучаснага этапу, ён, на думку Антаніны Аляксееўны, адзначаны вяртаннем да пэўнай шаблоннасці. Разам з тым айтчынныя творцы імкнучыся выйсці за рамкі. — Фільм, без якога нельга ўявіць сучаснае становішча беларускага ваеннага кіно, — "Час вярнуцца" Івана Паўлава. Карціна моцная, дынамічная, відэаішчэная, адпавядае прыгодніцкім канонам, але пазбаўлена рэфлексіі. Гэта гаворыць пра тое, што кіно, як і любая галіна культуры, развіваецца стадыяльна. На жаль, сёння сапраўды не хапае фільмаў, якія прымушаюць думаць. Тым не менш кінематограф, які усё ператварае ў сімвал, усё ж нясе некаторы разважаны.

Традыцыі беларускага кіно ў сучасны перыяд, па словах загадчыка кафедры кіно і тэлебачання Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, кандыдата мастацтвазнаўства **Алена Сільвановіча**, звязаны з ваенна-патрыятычнымі фільмамі, якія сфармавалі імідж Нацыянальнай кінастудыі: — Тэма Вялікай Айчыннай заўсёды знаходзіцца ў фокусе "Беларускіх экраннаў", колькасца і якасца патрыятычнай стужкі заўсёды пераважаюць у рэпертуары кінастудыі. Гэтая тэма ніколі не сідзе з беларускіх экраннаў, бо жыццёвы вопыт людзей, якія ўдзельнічалі ў вайне, мы не можам перадаць толькі інфармацыйнымі сродкамі. Менавіта эмацыяны складнік, што прыходзіць да нас дзякуючы мастацкаму кіно, адтырвае асноўную ролю ў выяўленні патрыятызму ў маладога гледача і захаванні гістарычнай памяці.

Людміла ГАБЕЦ

Кадр з фільма "Трыця ракетка"

Кадр з фільма "Ідзі і глядзі"

Кадр з фільма "Знак бяды"

Кадр з фільма "Час вярнуцца"

Удзельнікі акцыі

Палымяная сіла творчасці

На беларускай эстрадзе няшмат яркіх жаночых калектываў. Пакуль што. Два гады таму ў Мінскім дзяржаўным каледжы мастацтваў быў заснаваны квартэт Girls on Fire, які аб'яднаў чатырох амбіцыйных дзяўчат з моцнымі галасамі. Ансамбль ужо дабіўся перамог у рэспубліканскіх конкурсах і прызнання слухачоў, а летась здабыў прэмію спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь на падтрымку таленавітай моладзі. Як дамагчыся сугучча, распавядаюць кіраўнік калектыву Ірына Кулагіна і яе падпачны.

Пункт адліку для Girls on Fire — 2022 год, калі першакурснікі прыйшлі на ўводныя заняткі па класе вакальнага ансамбля і пазнаеміліся з будучым настаўнікам. Пасля ўтварыўся дуэт Лізаветы Дашчынскай і Веранікі Высоцкай, а яшчэ праз некаторы час да іх далучыліся Стафанія Скакалова і Даніэла Цеплякова.

— Дзя мяне гэта стала выклікам, — адзначае выкладчыца Ірына Кулагіна. — У Мінскім дзяржаўным каледжы мастацтваў шыроку ўжо чвэрты год, і менавіта тут мне ўдалося заснаваць свой першы ансамбль. Гэта дзіўная магчымасць — працаваць адрозна з некалькімі галасамі і такім чынам рэалізоўваць задуму. Ва ўніверсітэцкіх гады я таксама была часткай падобнага музычнага гурта. Заўжды марыла акасацца з вакалістамі. Як бачыце, усё атрымалася!

ПАКАЗАЦЬ МАКСІМУМ

Хоць у квартэце “гарачая” назва, яго рэпертуар можа злізіць любога слухача: з аднаго боку, гэта апрацоўка класічных народных песень, якія спецыяльна для артыстак рытуе іх кіраўнік, з іншага — музыка з заходняй манерай выканання.

Ірына Кулагіна адрозна разгледзела ў вучаніцах моцны вакалістак з вялікімі перспектывамі, што паслужыла нагодай для ўдзелу дзяўчат у творчых спаборніцтвах розных узроўняў.

Першым быў беларуска-кітайскі міжнародны фестываль “Адзін пояс — адзін шлях”, на якім спявачкі занялі прызавое месца. Самы буйны і значны праект у 2023-м — XII Рэспубліканскі радыёконкурс “Маладыя таленты Беларусі”. Квартэт стаў лаўрэатам I ступені ў намінацыі “Эстрадны вакал. Ансамблі”. А сёлета атрымаў дыплом II ступені на Grodno Young Jazz.

— Да трох этапаў “Маладых талентаў Беларусі” рыхталіся доўга і ўпарта. Было шмат рэпетыцый: у каледжы разам з педагогамі і за яго межамі, — каментуе салістка Лізавета Дашчынская. — На сцэне належаць паказаць максімум, а гэта патрабуе шпудзённага ўдасканалення навыкаў. У намінацыі было дзве ансамбля, але мы вылучыліся злучэннем апрацоўкі італьянскай песні ад Ірыны Алегавы. Выканалі кампазіцыю на беларускай і англійскай мовах, тым самым і пакаралі журы. Звычайна, калі хтосьці бачыць квартэт, адрозна азначае нашу знешнасць. Як толькі мы пачынаем спяваць, усё прыслухоўваюцца ўжо да галасоў. У выніку ў людзей вымалёўваецца гарманічная карцінка: і прыгожыя, і таленавітыя.

АБ'ЯДНАЦЬ ЯРКІЯ ТЭМБРЫ

Вакалістка пастаянна ўдзельнічае і ва ўнутраных праектах каледжа. Некаторыя з іх былі прысвечаны

Квартэт Girls on Fire

Ірына Кулагіна

“Прэмія спецыяльнага фонду Прэзідэнта на падтрымку таленавітай моладзі — заахвочванне, якое абавязвае захоўваць высокі ўзровень. З кожным выыхадом на сцэну мы будзем даказаць, што заслужана атрымалі такую ўзнагароду ад дзяржавы”.

Квартэт Girls on Fire

Анатолію Ярмоленку, Эдуарду Ханчу — на гэтых імпрэзах выканаўшы атрымалі бясспэны вопыт, дакарнуўшыся да рэпертуару мотраў нашай эстрады. А ў мінулыя пяціцца тры дзеньчыны з калектыву далучыліся да гала-канцэрта “Міншчына — сэрца Беларусі” ў Палацы Рэспублікі. Мерапрыемства прайшло ў рамках фестывалю “Беларусь — мая песня”.

— Зразумела, мы выконваем навучальныя задачы, але і не забываем паказаць сябе на гарадскіх плянцоўках. Я заўсёды абаліраюся на зваротную сувязь ад падпачных, бо гэта іх вялікая праца. Трэба, каб артысты гарлі агульнай справай, — распавядае кіраўнік ансамбля Ірына Кулагіна. — Адна з асноўных мэт — злучыць яркія тэмбры, знайсці для кожнага сваё месца ў кампазіцыі. Таму штогэдня мы займаемся па тры гадзіны ў класе і дадаткова сустракаемся ў вольны час.

ЧУЦЬ НЕ ТОЛЬКІ СЯБЕ

Салістка Girls on Fire — яркія творчыя асобы. Вераніка Высоцкая ў 2022 годзе ўдзельнічала ў міжнародным фестывалі “Маладыя таленты Беларусі”. Даніэла Цеплякова заваявала гран-пры фестывалю “Моладзь — за Саюзнаю дзяржаву” ў 2023-м. А сёлета абедзве дзючыны прадставілі Мінскую вобласць на XXIII Нацыянальным фестывалі беларускай песні і пазіў “Маладзечна”. Нягледзячы на ​​асабістыя дасягненні, кожны выканаўца працуе над паўнаватарскім сумесным гучаннем:

Настасся ЮРКЕВІЧ
Фота з асабістых архіваў

“Талакоўскія” будні і святы

Ансамбль танца, музыкі і песні “Талака” Віцебскай абласной філармоніі адзначае 30-годдзе — відэама, канцэртам, Юбілейнае выступленне абдубецца 29 мая. Каб даведацца падрабязнасці, мы пагутарылі з мастацкім кіраўніком калектыву Аляксандрам Верам’евым.

— Гледачам прапануем поўны календарна-абрадавы цыкл, — прыадкрыў тэматыку Аляксандр Уладзіміравіч. — У першым аддзельні пакажам новую праграму “Услед за сонцам”, у якой прайдзецца па народных звычаях і святах вясны ды лета — ад “Гукання вясны” праз Вялікдзень, Юр’е, Купалле, Тройцу да жніўня. Другое ж аддзельніе прысвечана восені і зіме, складуць нумары, якія ўжо папулярна публіка. — срод іх і калядны. Увогуле ж, у нашым ре-

пертуары — безліч народных танцаў, песень усіх рэгіёнаў, а інструментальная група выконвае не толькі беларускі фальклор, але і музыку іншых народаў.

— За 30 гадоў у вас было шмат замежных гастролей: калектыву пабыўа і ў Расіі, і ў Андоры — ва ўсёй Еўропе.

— Так, мы працавалі на кожнай Суветнай выставе “Экспа” апошняга часу: у Шанхаі (2010), Мілане (2015), Дубаі (2021). Пасля выступлення ў Аб’яднаных Арабскіх Эміратах атрымалі Ганаровую ўдзячлівасць Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Акрамя таго, 17 гадоў зяла — ад “Гукання вясны” праз Вялікдзень, Юр’е, Купалле, Тройцу да жніўня. Другое ж аддзельніе прысвечана восені і зіме, складуць нумары, якія ўжо папулярна публіка. — срод іх і калядны. Увогуле ж, у нашым ре-

пертуары — безліч народных танцаў, песень усіх рэгіёнаў, а інструментальная група выконвае не толькі беларускі фальклор, але і музыку іншых народаў.

— Назва “Талака” азначае сумесныя дзеянні, узаемадапамогу. Напоўна, вы не такі кіраўнік, які ўсё вырашае сам і не царыць ініцыятыў “падначаленых”?

— Ні ў якім разе! Заснавальнік ансамбля Мікалай Падаліка закладу традыцыю выхоўваць уласныя кадры. Я ў “Талака” — усе 30 гадоў. Пачынаў выканаўцаў, з часам узязў ставіць нумары, нарошце дарос да кіраўніка. Штогось падобнае адбываецца і з іншымі ўдзельнікамі. Тая ж Вольга Ступова пачынала артысткай, потым заняла месца музычнага кіраўніка і шпяр прапаноўвае ўласныя кампазіцыі. Спявак Валерыі Бруко сёння хормайстар і аўтар песень. Мы нікому не забараняем ніякі творчыя паняменні, кожнаму даём магчымасць развіваць прафесійны тэатрыял, таму выгадавалі ўласны аўтару. Гэта вызначае наш адметны

пачырк. Мы нікога не капіруем, не пераімаем, а выкарыстоўваем арыгінальны матэрыял. І робім гэта разам — талакой, як гаварылі ў народзе. У калектыву ёсць усё тры складнікі, што і ствараюць агульнае відовішча, блізкае да работы не проста народнага гурта, а спраўнага фальклорнага тэатра: вакалісты, танцоўшчыкі, інструменталісты.

— Ці закранае вас праблема змены пакаленняў?

— Відэама. Асабліва гэта тычыцца балета. Першы склад, паступова сабраў Мікалаем Падалікам, адпрацаваў 20 гадоў. Артысты, што прыйшлі ў калектыву за апошніе дзесяцігоддзе, — гэта новае пакаленне. І мы адкрываем творчай моладзі, здольнай прынесці ў аблічча ансамбля яркія рысы.

— Дасце юбілейны канцэрт — і адразу ў адпачынак?

— Толькі пасля “Славянскага базару”! У гэтым фестывалі мы ўдзельнічаем штогод. Будзем выступіць і на культурных мерапрыемствах у рамках XI Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі, які сёлета пройдзе ў Віцебску. З найбліжэйшых падзей — солны канцэрт 9 чэрвеня на Аўгустоўскім канале.

“Мы адкрываем творчай моладзі, здольнай прынесці ў аблічча ансамбля яркія рысы”.

Аляксандр Верам’еў,
мастацкі кіраўнік ансамбля “Талака”

Першамай па-кітайску

Дзяржаўны ансамбль танца Беларусі ў чарговы раз з’ездзіў на гастролі ў Кітай, дзе даў 15 канцэртаў у розных гарадах.

— У Кітаі шырока адзначаецца 1 Мая, — распавёў Валерыі Дудкевіч, мастацкі кіраўнік калектыву, народны артыст Беларусі. — А тыдзень і пасля гэтага дня праводзіцца акцыя “Бясplatныя канцэрты ў найлепшых залах правінцыі ў гонар Свята працы”. Ладзіць імпрэзы Міністэрства культуры Кітая, і мы ехалі па запрашэнні вядомства.

— Слова “правінцыя” не зблытаеце?

— Ніколькі! Мы працавалі ў залах на дзве-тры тысячы месцаў, усё канцэрты былі аніштапава. А неспрадна ў святочныя дні 1 — 5 мая выступалі ў горадзе Сянью, у вялізным парку накіштат Дыснейленда.

— Якую праграму вазілі?

— Міжнародную — “Танцы народаў свету”, да якой далучылі нумары з нашага мюзікла-балета “Шчаўкунок”. У праграме было ўсё — танцы беларускай, украінскай, нават кітайскі і в’енска-эльскі.

— Як вас прымаў — на ўра?

— Нават з выкрыкамі “Брава!”, што Кітаю зусім не ўласціва. Гледачы там звычайна вельмі стрыманыя: два воплескі — і досыць. А цыпер разышліся нават да воклічаў. Але ж і мы прапавалі з поўнай аддачай. Гэтым разам сездзіў моладзевы склад — дзюўчаты і хлопцы, якія яшчэ не паспелі завесці свае сем’і. Эмацыянальна ва ўсіх выступленнях аж зашкальвала. Для многіх гэта былі ўвогуле першыя буйныя замежныя гастролі — уражанніў шмат.

— Што натыхдла больш за ўсё?

— Найперш тое, што ў Кітаі вельмі любяць нашу культуру. І тое, што канцэрт 9 мая мы прысвядзілі Дню Перамогі. Аб’явілі гэта перад выступленнем, і нас гарача падтрымалі. А якія там вясня! Сонца, часціна, дзіўдзюваецца, усёды кветкі — многа-многа руж. Мы былі ў гарах і на раўнінах, з горада ў горад пераражалі на аўтобусах па тузіях і відэама. Незабываў! За апошні час Кітаі ператварыўся ў суперіндустрыяльную краіну, дзе, між іншым, культуры надаліць вельмі шмат увагі. Мы былі шчаслівыя дарчыць наша мастаства і праз яго знаёміць замежнікаў з Беларуссю.

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота з архіваў калектываў

“У Кітаі вельмі любяць беларуска”.

Валерыі Дудкевіч,
мастацкі кіраўнік калектыву

Кросны, прасцяк і паланэз

Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны ансамбль танца “Пінская шляхта” радуе глядачоў унікальным палескім каларытам. Кожнае выступленне маладых артыстаў з Пінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў напоўнена шчырай любоўю да роднага краю і творчасці. Пра шлях аўтэнтычнага гурта і зберажэнне фальклорнай спадчыны расказвае кіраўнік ансамбля Наталля Бархерыт.

— Наталля Уладзіміраўна, як з’явілася “Пінская шляхта”?

— Нашай навучальнай установе як паветра было неабходна самабытнае танцавальнае аб’яднанне. За вялікую творчую працу ўзяўся энтузіяст Валерыя Віктаравіч Жыльцоў. Ён пагадзіўся нават на перезд з Гродна і стаў кіраўніком харэаграфічнага аддзялення ў Пінскім дзяржаўным каледжы мастацтваў.

выступленні ў вельмі шырокай. Артысты з каледжа мастацтваў заўжды зрываюць шквал апладысентаў. Як і 30 гадоў таму, ансамбль адразіваецца высокім прафесіяналізмам: мы трымаем планку, якую паставілі за насавальнікі.

— У скарбонцы “Пінская шляхта” было за 50 архаічных нумароў. Як яны ствараюцца?

— У нашым рэпертуары — гарадскія бытавыя танцы, якія раскрываюць лад жыцця і характар пінчукоў, рэгіянальныя танцы Заходняга Палесся, напоўненыя арыгінальнымі лезамі і сюжэтамі. У беларускіх танцах арганічна ўплітаюцца элементы культуры іншых народаў, што абумоўлена геаграфічным становішчам Палесся і яго гісторыяй. Рэпертуар падбіраецца паводле прыняцця “ад простага да складанага” з улікам магчымасцей выканаўцаў. Для нашых танцораў важна трымаць баланс паміж формай і зместам, мелодый і лексікай, музычнай і харэаграфічнай драматычнасці.

Тры гады таму я прыняла эстафету ў свайго настаўніка і стала кіраўніком. Сёння “Пінская шляхта” — на шляху ў жыароў усюю Брэсцкага рэгіёна. Ведаючы нас і далёка за межамі горада і вобласці — геаграфія

“Пінская шляхта” — удзельнік многіх фестываляў і конкурсаў як у нашай краіне, так і за мяжой. Ансамбль вядзе шырокую канцэртную дзейнасць. Яго выканальніцае майстэрства неаднаразова адзначалася высокімі ўзнагародамі. У 2019 годзе за вялікі ўклад у развіццё нацыянальнай культуры народнаму ансамблю танца “Пінская шляхта” было прысвоена званне “Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь”.

Мы імкнёмся ствараць алментныя нумары і захоўваць нацыянальныя традыцыі. Удзельнікі калектыву з вялікай цікавасцю і заданым намерам вывучаюць народную спадчыну краю — танцавальны і музычны набыткі. Элементы даўніх гульніў, рытуалаў і свят адлюстраваны ў харэаграфічных фальклорна-абрадавых кампазіцыях. У рэпертуары — танцы, перанятыя ў розных кутках Брэсцкай вобласці: “Кросны” з Лунінецкага раёна, “Прасцяк” з Іванаўскага, “На расу” з Пінскага. Але візютак ансамбля яго доўгі гады застаецца паланэз на музыку Напалеона Орды.

— Ші няма складанасці ў тым, што ўдзельнікі калектыву ўвесь час змяняюцца? Дзе знаходзіце новых артыстаў?

— Навучэнцы нашага каледжа лічын за гонар патрыціць у ансамбль, далучыцца да вялікай сам’і танцораў. Гурт “Пінская шляхта” за многія гады вываў больш за 300 чалавек.

У калектыве цяпер — адны прадстаўнікі старэйшых курсаў. І трэба разумець, што поспех залежыць не толькі ад кіраўніка. Вялікіны

Ваіна САКЛОВА Фота з архіва калектыву

ўклад робяць усе педагогі. Увогуле, у каледж мастацтваў прыходзяць вельмі таленавітыя юнакі і дзяўчаты. Яшчэ на ўступных іспытах мы прыкмячам, хто абавязкова будзе ў “Пінскай шляхце”.

На занятках значная ўвага надаецца лексіцы народнага танца, пластыцы, тэхніцы, мастацка-вобразнаму рашэнню кожнага твора. Жывое музычнае суправаджэнне ад інструментальнага калектыву дорыць нумарам непаўторны каларыт. Выкарыстанне апрацовак і арыгінальнай песеннай, танцавальнай музыкі Палесся прывівае ўдзельнікам гурта і глядачам вагу да беларускай нацыянальнай культуры. “Пінская шляхта” выступае пад акампанемент народнага ансамбля народнай музыкі “Налэнч” (кіраўнік Раман Банцэвіч).

За апошнія гады публіка ўбачыла польку “Па-шляхецку”, танцы “Джыгунец” і “Жары забубёныя”, харэаграфічную мініюроу “Местачковыя заліцанкі”.

— Як вы лічыце, за што людзі паалобілі ваш калектыў?

— Глядач любіць “Пінскую шляхту” за індывідуальнасцю. Жывая крыніца фальклору надае сілу і натхненне на творчыя пошукі. Кожнае наша з’яўленне на сцэне — гэта сапраўднае свята, якое пакідае незабытыя ўражэнні. Змена кампазіцый, тэмпу, прыгожы касцюм выклікаюць толькі станоучыя эмоцыі, дапамагаюць удзельнікам ансамбля дэнсцы да публікі думкі і пачуці ў харэаграфічных вобразна. Менавіта там усе выступленні праходзяць паспяхова, пра што сведчаць водгукі глядачоў, арганізатараў мерапрыемстваў і журналістаў.

— Шпашчыраючы па залах з літарым, наведальнікі змогуць пазнаёміцца з магчымымі ўласцівасцямі лясной травы і навучыцца вызнаць расліны па паху. А ў экспазіцыі, прысвечанай сучаснасці, газыям дазваляецца адгальце брэнд горада, распазнаўшы той ці іншы прадмет навоабмак, — расказала намеснік дырэктара Лідскага гісторыка-матэацкага музея Наталля Хаціючыч — Амаратраў жываціць мы навучым разумець каршыны мастакоў. Таксама арганізуем майстар-клас па маляванні. Тых, хто сумее па савесніку мільдун, запрашаем на сельскую дыскатку 1960-х.

Маштабныя выступленні тэатрау агню і сольных артыстаў, відовішчыны нумары з жывым агнём

Фестываль інструментальнай музыкі “Граю, як знаю, скачу, як хачу” на Самаргоншчыне, 2022

З любоўю да роднага

Цёплыя вясновыя дні завіталі ў Беларусь — надвор’е кліча наведць мерыпрыемствы на адкрытых пляцоўках у розных кутках краіны. Чым рэгіёны прывабліваюць турыстаў і куды вярта з’ездзіць, каб дакрануцца да спадчыны? Прапануем агляд падаей на найбліжэйшы тыдзень.

РАЗГАДАЦЬ ЛІДСКАЯ ТАЙМНІЦА

У працяг акцыі “Ноч музеяў” Ліпа запрашае на музейны трышч “Магія агню і свята”, які адбудзецца з 24 па 26 мая. Пазнаёміцца з усімі сакрэтамі экспанатаў мясновага гісторыка-мастацкага музея можна будзе на асаблівай экскурсіі ў цэпры, якая і расчыне шэраг мерапрыемстваў.

— Шпашчыраючы па залах з літарым, наведальнікі змогуць пазнаёміцца з магчымымі ўласцівасцямі лясной травы і навучыцца вызнаць расліны па паху. А ў экспазіцыі, прысвечанай сучаснасці, газыям дазваляецца адгальце брэнд горада, распазнаўшы той ці іншы прадмет навоабмак, — расказала намеснік дырэктара Лідскага гісторыка-матэацкага музея Наталля Хаціючыч — Амаратраў жываціць мы навучым разумець каршыны мастакоў. Таксама арганізуем майстар-клас па маляванні. Тых, хто сумее па савесніку мільдун, запрашаем на сельскую дыскатку 1960-х.

Маштабныя выступленні тэатрау агню і сольных артыстаў, відовішчыны нумары з жывым агнём

Ваенна-гістарычная рэканструкцыя ў мемарыяльным комплексе партызанскай славы “Хаванчычына”, 2023

ДАВЕДАЦА ПРА НАРОДНЫХ МСЦІЎЦАЎ

Штогод у апошнюю нядзелю мая ў мемарыяльным комплексе партызанскай славы “Хаванчычына” праходзіць цыкл мерапрыемстваў, прысвечаных гісторыі партызанскага руху.

Шматгадовая традыцыя стала візютак не толькі палатна раёна, але і ўсёй вобласці, — дзеці дырэктара Івановічскай раённай клубнай сеткі Людміла Молаш. — Сёлета шэраг тэматычных пляцовак падрыхтаваны на 26 мая.

У праграме — мітынг-рэвіюем, ваенна-гістарычная рэканструкцыя з удзелам спецыялізаваных клубаў і эпизод пасляваеннага кірмішу “Усім светам святкуем Перамогу”, падрыхтаваныя супрацоўнікамі клубнай сеткі. Таксама ўсе ахвочыя змогуць паўдзельнічаць у інтэрактыўнай экскурсіі “Адзін дзень з жыцця партызанскага атрала”. Завершыць урачыстыя мерапрыемствы тэматычны канцэрт Брэсцкай абласной філармоніі.

ПАЧУЦЬ ДАЎНЯ МЕЛОДЫІ

Смаргоншчына — асяродак адраджэння разнастайных адгалінаванняў традыцыйнай беларускай культуры. Асабліваю ўвагу ў гэтым краі надаюць музыцы, пад якую некалі танцавалі дзяды і прадзеі. Колісь амаль у кожнай вёсцы быў свой музыкант. Цяперашнія пакаленні вяртаюцца да спадчыны гэтых самародаў. У 2021 годзе музычна-інструментальна традыцыя Смаргонскага раёна атрымала статус гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Захваць, распаўсюдзіць і папулярываць “Смаргонскія найгрышы” дапамагаюць шматлікія святы і мерыпрыемствы. Адным з іскравых прыкладнаў з’яўляецца рэгіянальны фестываль інструментальнай музыкі “Граю, як знаю, скачу, як хачу”, які праводзіцца раз на два гады. Як паведаміла намеснік па ахове гісторыка-культурнай спадчыны раённага цэнтру культуры Наталля Чудэкоўская, сёлета свята пройдзе 2 чэрвеня ў аграгарадку Залесце.

— Смаргоншчына заўсёды рада газыям! Мы з вялікім задавальненнем не толькі дэманструем свае набыткі, але і ахвотна знаёмім з музычнымі традыцыямі іншых мясцовасцей, — падкрэслівае Наталля Станіславаўна. — На нашым фестывалі вы зможаце адчуць харавую народнай музыкі, танцаў і спеваў. Давядзеце разам зборам прыгожы паз з элементаў нематэрыяльнай спадчыны і захаваем яго для нашчадкаў!

Ульяна КАСЦІОНІНА Фота з архіваў устаноу

Фэер-шоу ў Лідскім замку, 2023

Падчас пленэру

Фарбы зааваднага краю

Таленавітых дзяцей з розных рэгіёнаў сабраў першы рэспубліканскі адкрыты пленэр “Сімфонія Белаежскай пушчы”. Юныя мастакоў запрасілі наталіца некрануць прыроды і стварыць уласныя прысвечаныя непаўторным краўдзіам Сімвалічыны.

Велікі і хараво пачуць паларылі натхненне не аднаму пакаленню літаратараў, музыкантаў, жываціцаў. На прапанову захаваць у фарбах красу гэтага краю адгукнуліся і прадаўнікі маладой генерацыі. На працягу двух дзён дзядычаты і хлопцы з дзіячых школ мастацтваў Беларусі знаёміліся з прыроднымі і культурнымі багацімі Свіслацкага раёна ды адлюстравалі свае ўражэнні ў жывацічных работах.

Работы ўдзельнікаў адзначала прафесійная журы. Эксперты вызначылі лаўрэатаў у трох узроставых катэгорыях. Дыпломы І ступені атрымалі Ксенія Дзмітровіч з Салігорска, Кацярына Чумаківа з Вішэбска і Георгій Руцік з Жыровічаў. Гран-прі ўдастоена гродзенска Анастасія Шадроуа.

Традыцыю правядзення дзіячыха пленэру ў Свіслацкім закліў у 2014 годзе. З таго часу практэй займець шмат сямброу, абавязвае пастаянным удзельнікам і стаў адной з культурных візютак рэгіёна. Сёлета пленэр упершыню адбудвае ў статусе рэспубліканскага.

Арганізавалі пленэр у праўленне культуры Гродзенскага аблвыканкама, сектар культуры Свіслацкага райвыканкама і Свіслацкая ДШМ прн патрыцы Міністэрства культуры і Беларускага саюза мастакоў. Сярод мэт падаей — выяўленне і патрыцыма здольных навучэнцаў, уаасналенне прафесійнага майстэрства і патрыцычнае выхаванне маладога пакалення.

МАГІЛЕЎСКІ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7, тэл.: 8 0222 656604 (каса), сайт: mdrama.by

- Музычная казка ў 1 дзеі **"Шматкі па закутках"** (0+). **25 мая ў 12.00.**
- Трагедыя па матывах камедыі **"Дон Жуан"** (16+). Прэмера. **25 мая ў 18.30.**
- Музычная казка ў 2 дзях **"Царэзна-жаба"** (6+). **26 мая ў 12.00.**
- Камедыя ў 1 дзеі **"Настаўленне для ахвотных ажаніцца"** (16+). **26 мая ў 18.30.**
- Містычны трылер, камедыя абсурду **"Тулцы"** (12+). Прэмера. **28 мая ў 18.30, 29 мая ў 18.30.**
- Французская камедыя ў 2 дзях **"Сем жанчын на шы"** (16+). **30 мая ў 18.30.**
- Медыяны спектакль **"Жаніцба. Фантасмагорыя"** (12+). Прэмера. **31 мая ў 18.30.**
- Музычная казка ў 1 дзеі **"Брыдкае качаня"** (0+). **1 чэрвеня ў 12.00.**
- Prank comedy ў 2 дзях **"Шалёны грошы"** (16+). **1 чэрвеня ў 18.30.**
- Рамантычная казка з чараўніцтвам і ператварэннямі **"Усе мышы любяць сыр"** (6+). **2 чэрвеня ў 12.00.**
- Сямейная камедыя ў 2 дзях **"Мая жонка — манюка"** (16+). **2 чэрвеня ў 18.30.**

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabilet@mail.ru

- Спектакль **"Як Пятрушка ворагаў перамагаў"** (6+). Гастролі Новасібскага абласнога тэатра лялек. Камерная сцэна. **25 мая ў 19.00.**
- Спектакль **"Мёртвыя душы"** (18+). Гастролі Новасібскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра "Чырвоны факел". Галоўная сцэна. **25 мая ў 19.00.**
- Драма **"Азоры тут ціхія"** (12+). Галоўная сцэна. **27 мая ў 19.00.**
- Камедыя ў 2 дзях **"Паўлінка"** (12+). Галоўная сцэна. **28 мая ў 19.00.**
- Музычная камедыя ў 2 дзях па п'есе У. Галубка **"Пісаравы імянны"** (16+). Галоўная сцэна. **29 мая ў 19.00.**
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **"Чорная панна Нясвіжа"** (12+). Галоўная сцэна. **30 мая ў 19.00.**
- Трагікамедыя **"Апошні атракцыён"** (16+). Галоўная сцэна. **31 мая ў 19.00.**

УНП 10037901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Экспедыцыя **"Унікальны свет заклікае Вялікага тэатра Беларусі"** (6+). **24 мая ў 16.00, 25 мая ў 14.00.**
- Опера ў 3 дзях **"Фауст"** (12+). **25 мая ў 18.00.**
- Балет у 2 дзях на музыку Пятра Чайкоўскага **"Танна Карзіна"** (16+). **26 мая ў 18.00.**
- Канцэрт **"ContraBass-LIVE. Вясян"** (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. **26 мая ў 18.30.**
- Опера ў 2 дзях **"Царская нявеста"** (12+). **28 мая ў 19.00.**
- Балет у 3 дзях **"Карсар"** (12+). **29 мая ў 19.00.**
- Канцэрт **"Вечар вакальнай музыкі: Чайкоўскі і Рахманінаў"** (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. **30 мая ў 19.30.**
- Музычны спектакль у 1 дзеі па матывах аднайменнай оперы **"Казка пра цара Салтана"** (6+). **1 чэрвеня ў 11.00, 15.00.**

УНП 1910081322

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

Вялікі тэатр Беларусі
аб'яўляе конкурс на замашчэнне вакантных пасадаў па творчых спецыяльнасцях:
— аартыст аркестра ў групу альту, — аартыст аркестра ў групу фэгаты, — канцэртмайстар балета.
Дадатковая інфармацыя — на сайце bolshoibelarus.by.
220029, г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

- Палацавы ансамбль**
- XXVIII свята мастацтваў **"Музы Нясвіжа"** (6+). Жывы гук. **25 мая.** Канцэрты пройдуць на наступных пляцоўках: Нясвіжская гарадская ратуша (10.00), Тэатральная зала палацавага ансамбля (12.00), Нясвіжскі касцёл Божага Цела (14.00), Нясвіжскі раённы цэнтр культуры (17.00).
 - Тэатралізаваная экскурсія **"Чорная панна Нясвіжа"**. **26 мая з 15.00.**
 - Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля **"4x4"**. **Да 15 чэрвеня.**
 - Выстава **"Маджарскія: армянскі род у гісторыі Беларусі"**. Калекцыйныя залы "Случцкія паясы". **Да 31 ліпеня.**
 - Часовая экспазіцыя **"Ператвораны ў попель. Генцыцы беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**. **Да 13 кастрычніка.**
 - Выставачны праект **"Прыгажосць і мода. XIX—XXI стагоддзі"**. **Да 20 кастрычніка.**
 - Экспазіцыя **"Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені"**. Аўтар праекта А. Папельскі. Малая выставачная зала. **Да 18 лістапада.**
 - Міжнародны выставачны праект **"Castrum doloris. Пахавальны цырыманялі нясвіжскага двара"**. **У складзе пастаяннай экспазіцыі.**
 - Квэст **"Палацавыя таямніцы"**.
 - Віртуальныя выставы: **"Ператвораны ў попель. Генцыцы беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**, **"Нясвіж — здабытак сусветнай культуры"**, **"Разбуральны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа"**, **"Шэдэўры калекцыі і ўнікальны артфакты музея-запаведніка "Нясвіж"**.
 - Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

- Інфармацыйна-касавы цэнтр (г. Нясвіж, вул. Гейсіка, 1)**
- Выстава работ мастака, члена Беларускага саюза мастакоў Гендзя Чыстага **"З душой вясны і першаю ўсмешкай лета"**. **Да 9 ліпеня.**
 - Архітэктурны помнік **"Случцкая брама"** (г. Нясвіж, вул. Случкая)
 - Часовая экспазіцыя **"Колер і святло. 3 гісторыі вітражнага мастацтва"** з фондаў музея-запаведніка. **Да 30 верасня.**
 - Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)
 - Фотадакументальная часовая экспазіцыя **"Шлях да Перамогі. Вызваленне Беларусі"**, прымеркаваная да 80-годдзя вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. **Да 31 ліпеня.**

Падрэаграфія на тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г. п. Мір, Карэліцкі р-н, Гродзенская вобл., тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
- Квэст **"Таямніцы двух куфраў"**. **25 мая ў 15.30.**
- Часовая экспазіцыя **"Міколава трава. Вобраз святога Мікалая ў традыцыйнай культуры"**. Шматгадовы праект Веткаўскага музея стараабрадніцтва і беларусых традыцый імя Ф. Р. Шклярава. Слановая зала. **Да 16 чэрвеня.**
- Часовая экспазіцыя графікі ад эстампнай майстэрні Генадзя Вяля **"БРЕСТ-ХУДОЖКА-PRINT"** — **"Казачныя сны"**. Паўночны корпус, мансарда. **3 1 да 28 чэрвеня.**
- Культурная акцыя **"Сям'я"**. Індывідуальныя экскурсіі і музейныя заняткі сямі відаў для сямейных груп з магчымасцю бясплатнага наведвання салона гістарычных гульніў **"У князя Міхаіла"**. **3 1 да 30 чэрвеня.**
- Касцюміраваная выстава **"Гісторыя ў асобах"** Цэнтральнага музея васковых фігур Санкт-Пецярбурга. **Да 30 верасня.**
- Экспазіцыя **"Войны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку"**.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экспурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экспурсіі для дваіх **"Інтрыгі Купідона"**.
- Сямейная квэст-экспурсія **"Легенды і паданні Мірскага замка"**.

УНП 590201541

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69, тэл.: 8 0212 368387 (каса), сайт: vitebsk-fl.by

- Монаспектакль **КАЦЬРЫНЫ ДЫБАЛЬ "ЖЫЦЦЕ — ГЭТА КАБАРЭ"** (6+). **28 мая ў 19.00.**
- Вечар нацыянальнага мастацтва, прысвечаны 30-годдзю ансамбля танца, музыкі і песні **"ТАЛАКА"** — **"УСЛЕД ЗА СОНЦАМ"** (6+). **29 мая ў 19.00.**
- Закрыццё сезона ў цыкле лекцый-канцэртаў **AD LIBITUM** — імпрэза, прысвечаная **УЛАДЗІМІРУ МАЙКОУСКАМУ (6+)**. **30 мая ў 19.00.**
- Мюзікл **ЯКАВА ДУБРАВІНА "ГІСТОРЫІ КАТА ФІЛАФЕЯ"** (3+) у межах праекта **"ФІЛАРМОНІЯ — ДЗЕЦЯМ"**. **1 чэрвеня ў 11.00.**
- Да Міжнароднага дня дзяцей — **"КЛАСІКА (6+)"**, канцэрт навучэнцаў **ВДМК ІМЯ І. І. САЛЯРЦІНСКАГА** і выхаванцаў **СТУДЫІ КСЕНІ АСМАЛОУСКАЙ "ТАЛЕНАВІТЫЯ ДЗЕЦІ"**. **1 чэрвеня ў 17.00.**

УНП 300149385

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
 - Часовая экспазіцыя **"Чаканя памяць..."**. Сумесны праект з Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь.
 - Часовая экспазіцыя **"Адзінай памяці верныя"**, прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі.
 - Часовая экспазіцыя **"Музей. Час. Памяць"**, створаная ў рамках праекта **"Адкрытыя фонды"**.
- Падрэаграфія на сайце warmuseum.by.

УНП 100254572

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Някрасава, 3, тэл.: 8 017 2350331, час працы: серада — нядзеля з 12.00 да 20.00

- Персанальная выстава Ігара Кашкурэвіча **"3 Вечнасці ў Вечнасці"**. **Да 25 мая.**
 - Міжнародная выстава **"Салярцызм"**. **Да 26 мая.**
 - Выстава **"Будаваць будучыню, захоўваць мінулае"**. **Да 26 мая.**
 - Запрашаем арганізаваныя групы школ наведваць музейна-педагагічныя заняткі **"Жывая памяць пра вайну"**.
- г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978, час працы: аўторак — нядзеля з 12.00 да 20.00

УНП 192545414

БЕЛАРУСКІ ТЭАТР "ЛЯЛКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Малыўнічая казка ў 1 дзеі **"Як куранятка голас шукала"** (0+). Дае тэатра. **25 мая ў 10.30, 28 мая ў 18.00.**
- Гісторыя незвычайнага сяброўства ў 2 дзях **"Насарог і Жырафа"** (4+). **25 мая ў 12.00.**
- Зусім верагоднае здарэнне ў 2 дзях **"Яшчэ раз пра Чырвоную Шапачку"** (3+). **26 мая ў 11.00.**
- Святочная праграма да Міжнароднага дня абароны дзяцей **"Планета дзіцства"**. Кранальная гісторыя без слоў у 1 дзеі **"Дзюймавачка"** (3+). **1 чэрвеня ў 18.00.**

УНП 300001869

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЫНЦКАГА-БІРУЛІ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- Пастаянныя экспазіцыі.
 - Art-lectorium **"Зразумелае мастацтва"**. **Праводзіцца заўсёды.**
- Падрэаграфія на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

УНП 100377771

КУЛЬТУРА
Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЕВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Выдавец — рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.
Рэдакцыя газеты "Культура": Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.
Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна.
Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ.
Рэдактары аддзелаў — Віктар ГАУРЫШ, Данііл ШЭЙКА.

Аглядальнікі рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦІ, Антон РУДАК, Ганна САК ЛОЎВА, Ілья СВЯТЫН, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Анастас ЮРКЕВІЧ.
Рэдактары літаратурныя — Машэвіч ЗАЙЦАЎ, Лілія НАЛІЦКА.
Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны адзел: 8 017 2860797.
Падпісанні індэксы: 63875, 638752, 63879. Ільготныя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %). Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).
Рознічны кошт — па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнаасцю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не апрацоўваюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.
Падпісана ў друку 23.05.2024 у 16.00. Замова № 1073. Наклад 3452.
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавечтва «Беларускі Дом друку»". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.
© "Культура", 2024.